

Μάρτιος Λιάρος

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ

Στην οικογένειά μου

Μάριος Λιάρος

Ιερά Μονή Παναγιάς Ευαγγελίστριας

επιβλέπων: Αν. Καθηγητής Θ. Καναρέλης
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Βόλος, Οκτώβριος 2013

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ

Μάριος Λιάρος
επιβλέπων: Αν. Καθηγητής Θ. Καναρέλης

Η διπλωματική εργασία αφορά στο σχεδιασμό ενός μοναστηριού στην ύπαιθρο, στην περιοχή της βόρειας Τήνου. Η Ιερά Μονή της Παναγιάς Ευαγγελίστριας φιλοξενεί 33 μοναχούς και τοποθετείται σε πλάτωμα μεταξύ των απόκρημνων πλαγιών του βράχου, με όψη στη θάλασσα. Το μοναστήρι αποτελείται από 33 κελιά, Καθολικό, τραπεζαρία, αρχονταρίκι, φιάλη, ξωκλήσι, κουζίνα και χώρους φιλοξενίας για 12 επισκέπτες.

Δίπλα από την κεντρική είσοδο βρίσκεται το ξωκλήσι της μονής. Στο χώρο αυτόν μπορεί ο επισκέπτης να κάνει μια στάση και να προσευχηθεί προτού εισέλθει. Όλη η καθημερινότητα του μοναστηριού οργανώνεται γύρω από την αυλή. Το Καθολικό είναι το κεντρικό της κομμάτι. Η τραπεζαρία, το αρχονταρίκι, οι ξενώνες και τα υπόλοιπα κτίρια διατάσσονται περιμετρικά σε σχήμα “Γ” αποτελώντας το όριο μεταξύ του εσωτερικού χώρου του μοναστηριού και του εξωτερικού περιβάλλοντος περιμετρικά. Ο διαχωρισμός των δύο δεν διασφαλίζεται αυστηρά, αλλά υποδηλώνεται από τη συνολική διάταξη. Δίπλα από τις σκάλες που οδηγούν στους ορόφους των κελιών υπάρχουν δύο ημιυπαίθριοι χώροι.

Τα κελιά οργανώνονται σε ορόφους κάτω από το υπόλοιπο μοναστήρι όλα με την όψη τους στη θάλασσα. Είναι ο προσωπικός χώρος του μοναχού που αποτελείται από τα τελείως απαραίτητα. Ανεξάρτητα από το μοναστήρι αλλά ταυτόχρονα κομμάτι του, στέκουν μοναχικά στη θέα της θάλασσας κρατώντας τη ζωή που αναπτύσσεται από πάνω τους, όλα μαζί και το καθένα ξέχωρα.

ABSTRACT

THE MONASTERY OF THE MADONNA OF ANNUNCIATION

Marios Liaros

supervisor: Associate Prof. T. Kanarelis

This diploma project concerns of the design of a monastery at the countryside in the north of Tinos island. The monastery of the Madonna of Annunciation hosts 33 monks and is sited on a plateau between the steep slopes of the rock, facing the Aegean Sea. The monastery consists of 33 cells, main church, dining room, archodariki (guest quarters), fountain, library, chapel, kitchen and accommodation facilities for 12 guests.

By the main entrance lies the monastery's chapel. In this space the visitor can stop and pray before entering. Everyday life is organized around the main courtyard. The main church is in the centre of the composition. The dining room, the archodariki, the dormitories and all the other facilities are arranged around the courtyard forming the boundary between the inner space and the external environment. Separating the two is not strictly guaranteed, but is indicated by the overall layout.

The cells are organized in multiple floors down the rest of the monastery all facing the sea. They are the personal space of the monks equipped with the bare essentials. They are separated from the other facilities but at the same time they are unified as a whole holding the life that lies above them one by one and all together at the same time.

Η διπλωματική εργασία αφορά στο σχεδιασμό ενός μοναστηριού στην ύπαιθρο, στην περιοχή της βόρειας Τήνου. Η Ιερά Μονή της Παναγιάς Ευαγγελίστριας φιλοξενεί 33 μοναχούς και όπως κάθε μοναστήρι, επιχειρεί συγχρόνως να δώσει ζωή σε ένα θρησκευτικό κέντρο αλλά και σε ένα κοινόβιο ανθρώπων. Να οργανώσει δηλαδή την κοσμική και ιερή ζωή σε ένα σύνολο.

Από τη φρουριακή φυσιογνωμία των μοναστηριών η σύνθεση κρατά μόνο την τοποθέτηση του κτίσματος στον ευρύτερο χώρο, μιας και τοποθετείται σε πλάτωμα μεταξύ των απόκρημνων πλαγιών ενός βράχου, με όψη στη θάλασσα. Το μοναστήρι αποτελείται από 33 κελιά, Καθολικό, τραπεζαρία, αρχονταρίκι, φιάλη, ξωκλήσι, κουζίνα και χώρους φιλοξενίας για 12 επισκέπτες.

Είναι ένα κοσμικό σύστημα δυναμικό και προσεγγίζει την ανθρώπινη κλίμακα αφού δεν επιδιώκει κάποια μνημιακότητα. Ο μοναχός, ως θρησκευόμενος άνθρωπος, αν και απομονωμένος, ζει σε έναν “ανοικτό” κόσμο και η ύπαρξη του είναι ανοικτή απέναντι στον κόσμο. Είναι επιρρεπής σε μια ατελείωτη σειρά κοσμολογικών εμπειριών. Οι εμπειρίες αυτές πάντοτε θρησκευτικού χαρακτήρα -τα μυστήρια- συγκροτούν κόσμο εν τω κόσμω. Αυτός ο κόσμος δεν αποτελεί κάποια ιερή εξαίρεση, παρά κομμάτι του ιεροποιημένου σύμπαντος στο οποίο ο μοναχός μετέχει κάθε φορά με τελετουργικό τρόπο. Όλες αυτές οι λειτουργίες-τελετές, είναι που απασχολούν τη σύνθεση της μονής.

Δίπλα από την κεντρική είσοδο βρίσκεται το ξωκλήσι της μονής. Στο χώρο αυτόν μπορεί ο επισκέπτης να κάνει μια στάση και να προσευχηθεί προτού εισέλθει. Όλη η καθημερινότητα του μοναστηριού οργανώνεται γύρω από την αυλή.

Το Καθολικό είναι το κεντρικό της κομμάτι. Προβάλλοντας από το βραχώδες περιβάλλον του, εξάγει τη σημασία του με την διαφοροποιημένη του κατεύθυνση όντας η βασική αναφορά της ζωής του μοναχού. Ενσαρκώνει τον νοητό άξονα που συνδέει τη γη με τον ουρανό και γύρω από τον οποίο περιστρέφεται όλη η ζωή της μονής. Το κέντρο αυτό τοποθετείται σε απόσταση από τον υπόλοιπο κόσμο της μονής σε μια κεντρική αυλή. Ο ανοιχτός αυτός χώρος, είναι το ενδιάμεσο. Μια τιθασειμένη έκφραση του φυσικού περιβάλλοντος, μια ευκαιρία ο επισκέπτης να κινηθεί ελεύθερα στο χώρο ή να βρει καταφύγιο στον ίσκιο του δέντρου. Είναι η μετάβαση από την προσωπική-ασκητική ζωή του μοναχού στο κοινό μυστήριο, με σαφή προορισμό αλλά μέσα στα πλαίσια της ελευθερίας της αυλής.

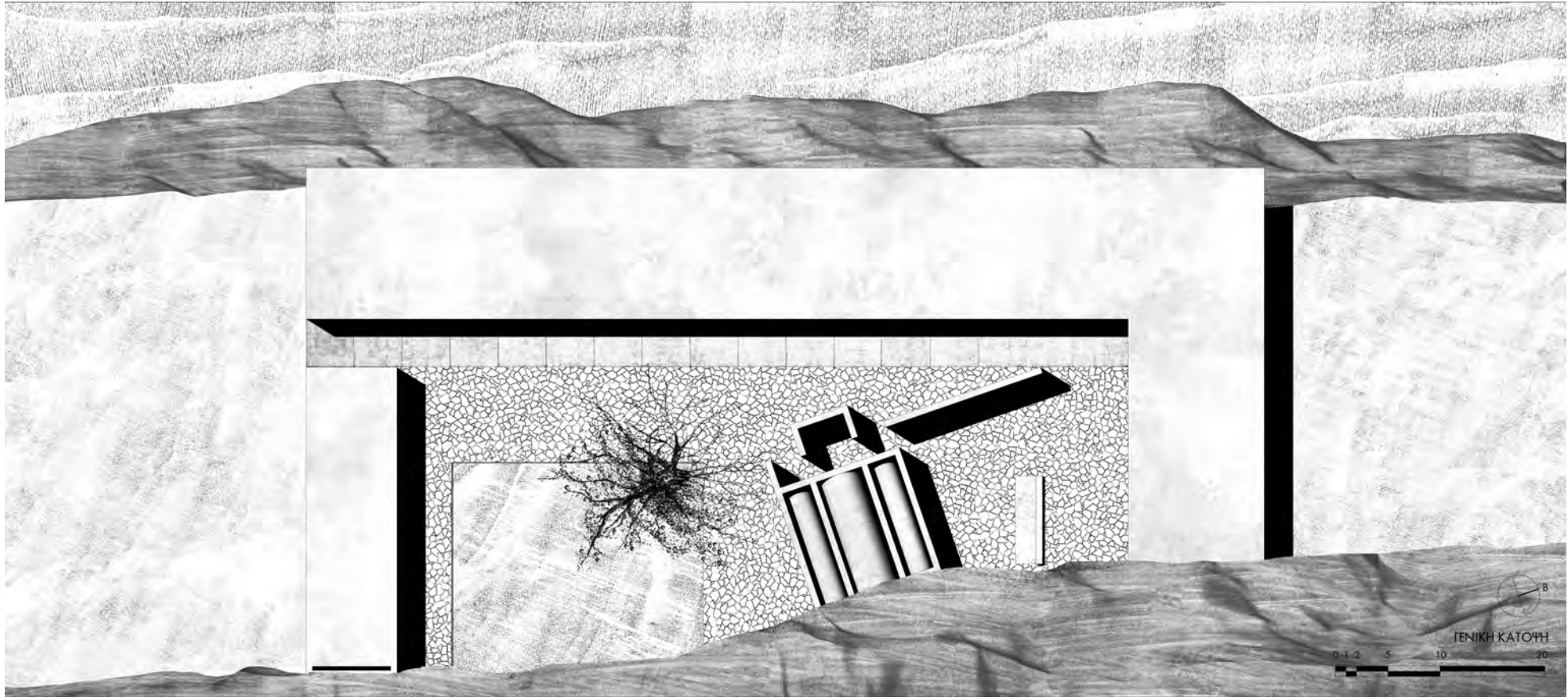
Οι υπόλοιπες λειτουργίες της μονής, η τραπεζαρία, το αρχονταρίκι, η βιβλιοθήκη και οι ξενώνες οργανώνονται σε σχήμα "Γ" με όψη και στη θάλασσα και στην αυλή, προστατεύοντας με αυτό τον τρόπο την εσωτερικότητα της.

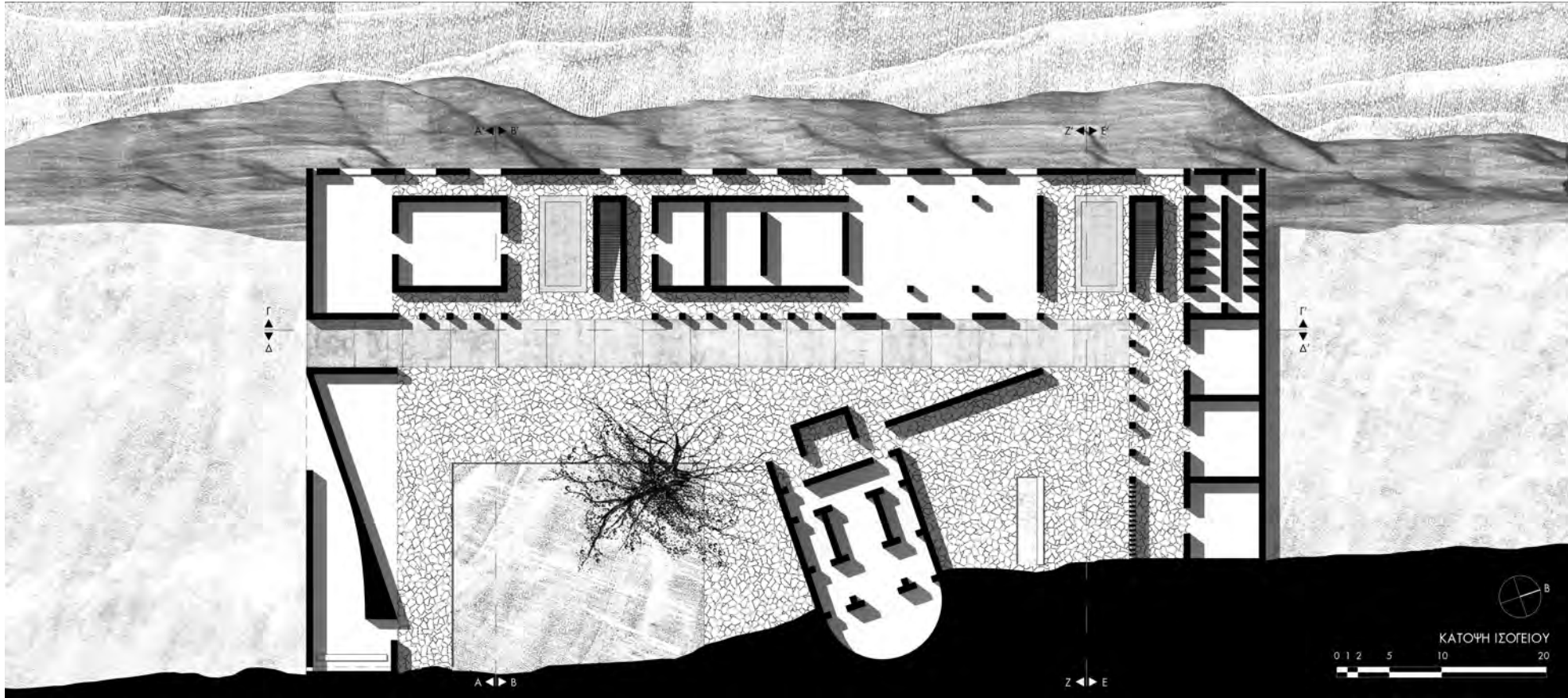
Το περίκλειστο σχήμα της σύνθεσης δεν στάθηκε δέσμευση στη σχέση του εσωτερικού και του εξωτερικού. Το κομμάτι αυτό είναι που αποκαθιστά την επαφή του απομονωμένου εσωτερικού με τη θέα προς τη θάλασσα. Είναι ο όγκος στον οποίο μπλέκεται η μοναστική ζωή με το γύρω περιβάλλον. Οι δύο διαμήκεις άξονες στο πάνω και κάτω μέρος του εξασφαλίζουν μια περιήγηση από τον ένα χώρο στον άλλο. Εκεί, είναι που συναντά κανείς δυο μεγάλους ημιυπαίθριους χώρους. Είναι η μετάβαση από την αυλή στα κελιά που βρίσκονται παρακάτω.

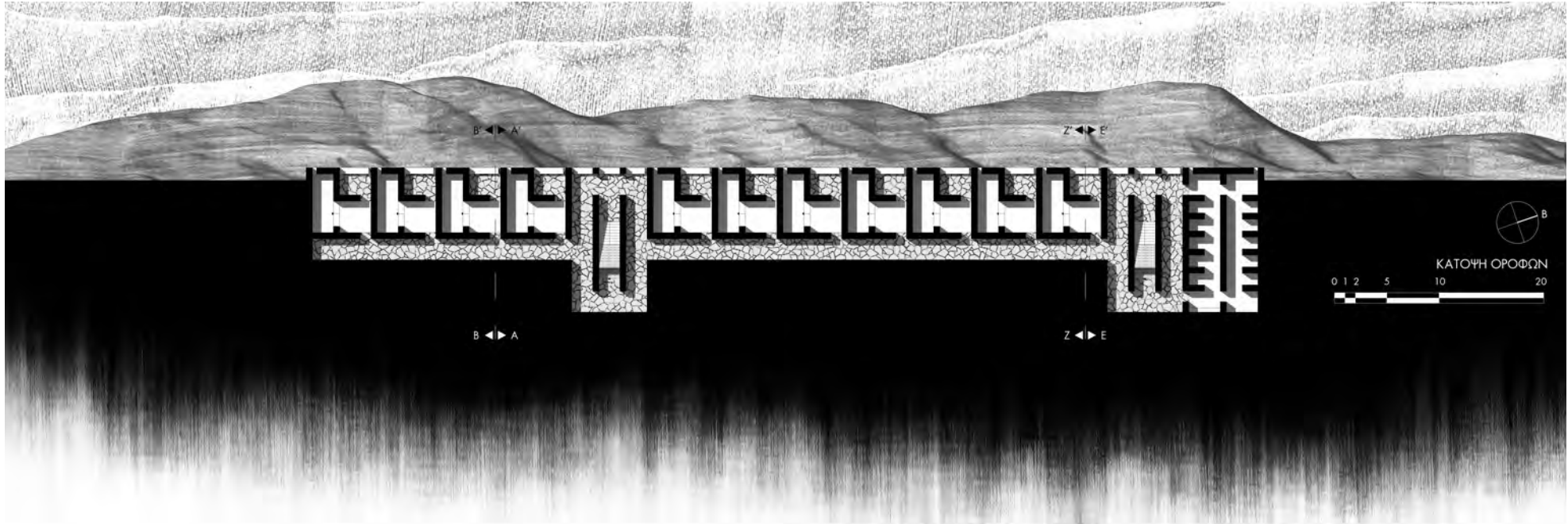
Τα κελιά οργανώνονται σε ορόφους κάτω από το υπόλοιπο μοναστήρι όλα με την όψη τους στη θάλασσα. Είναι ο προσωπικός χώρος του μοναχού

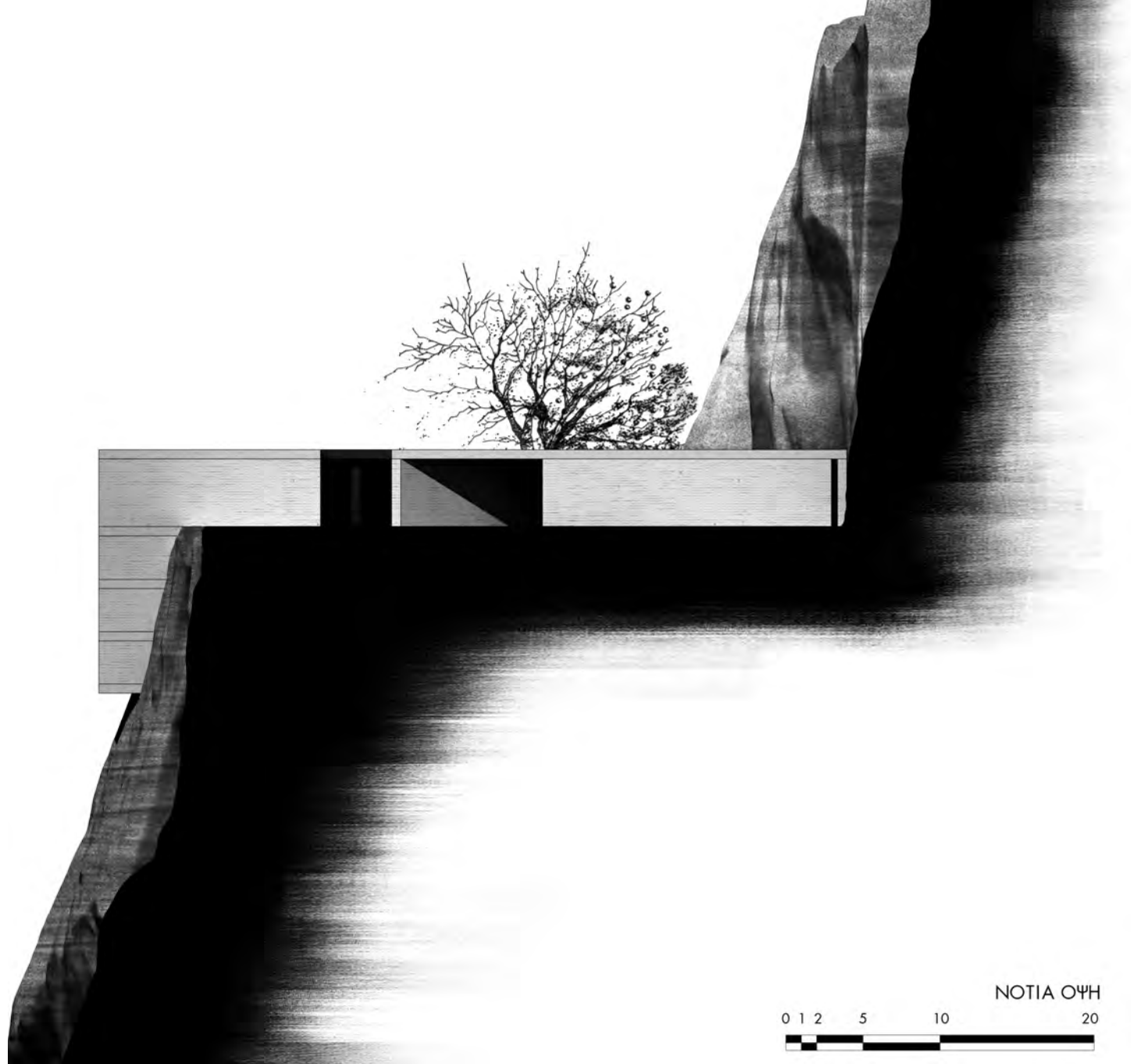

που αποτελείται από τα τελείως απαραίτητα. Ανεξάρτητα από το μοναστήρι αλλά ταυτόχρονα κομμάτι του, στέκουν μοναχικά στη θέα της θάλασσας κρατώντας τη ζωή που αναπτύσσεται από πάνω τους, όλα μαζί και το καθένα ξέχωρα.

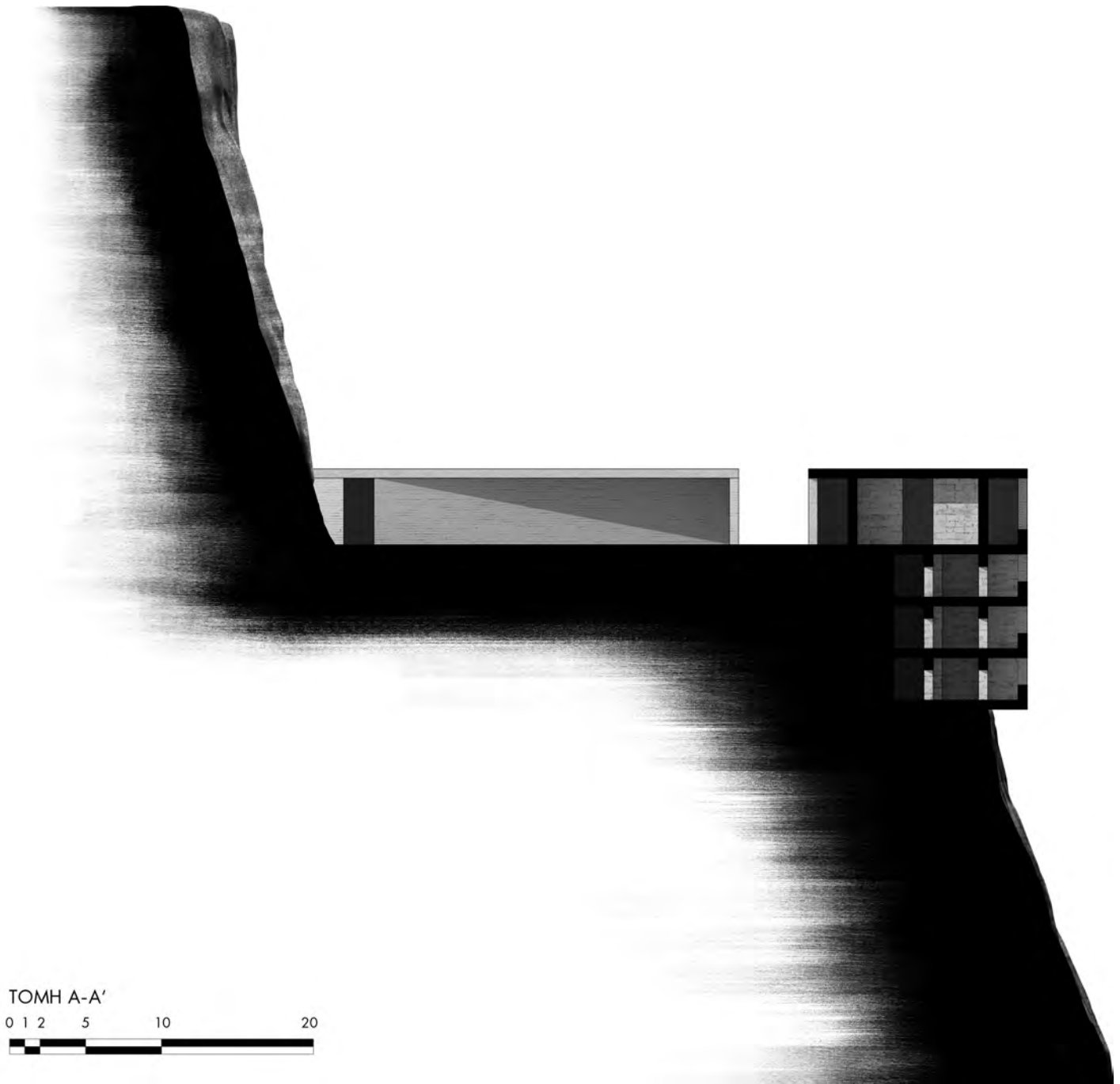

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ

0 1 2 5 10 20

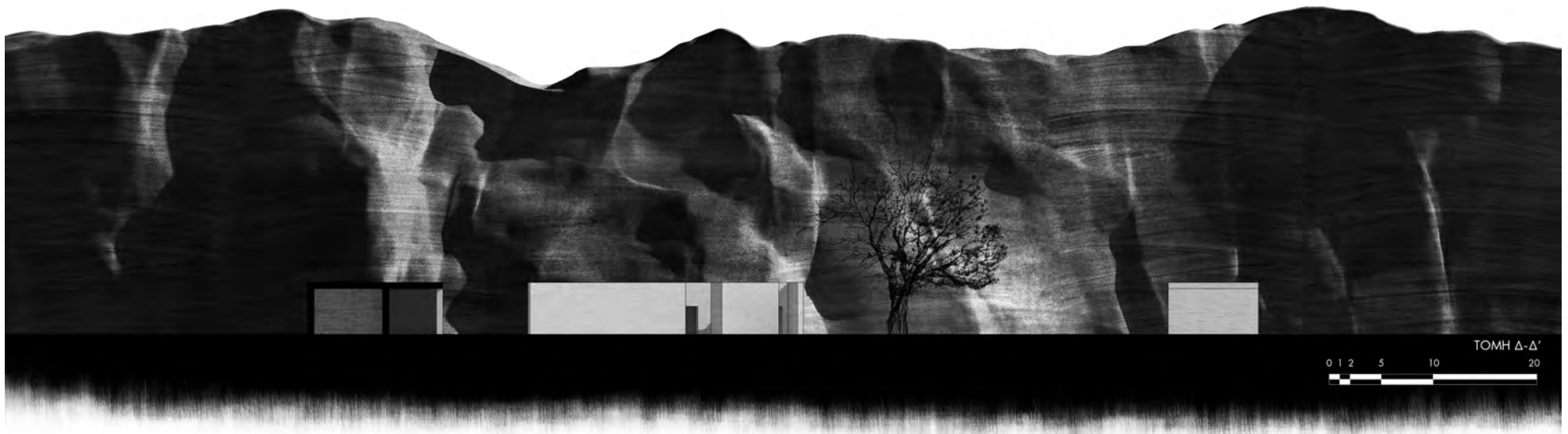
TOMH A-A'
0 1 2 5 10 20

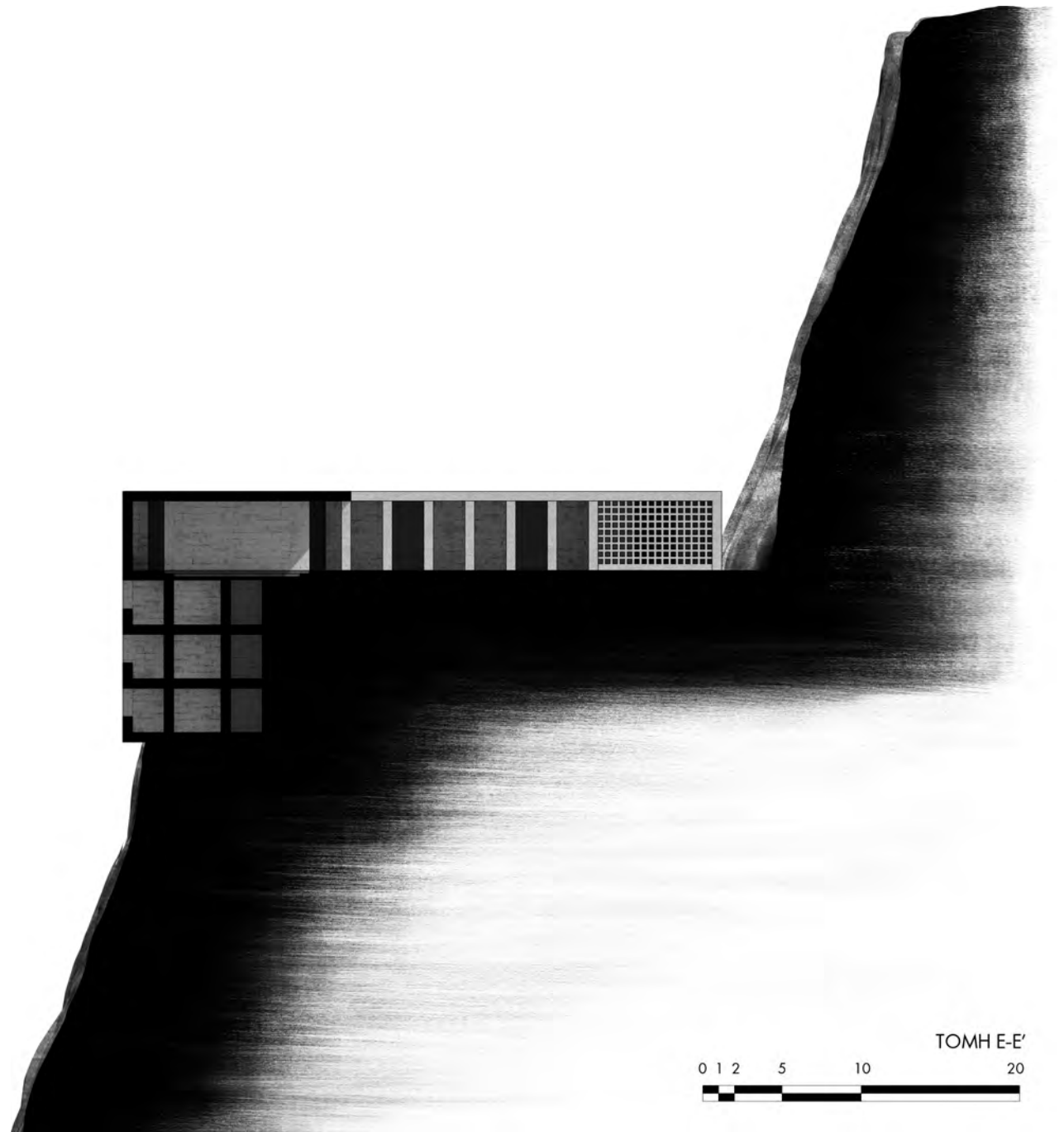

TOMH B-B'

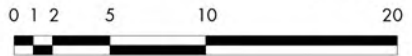
0 1 2 5 10

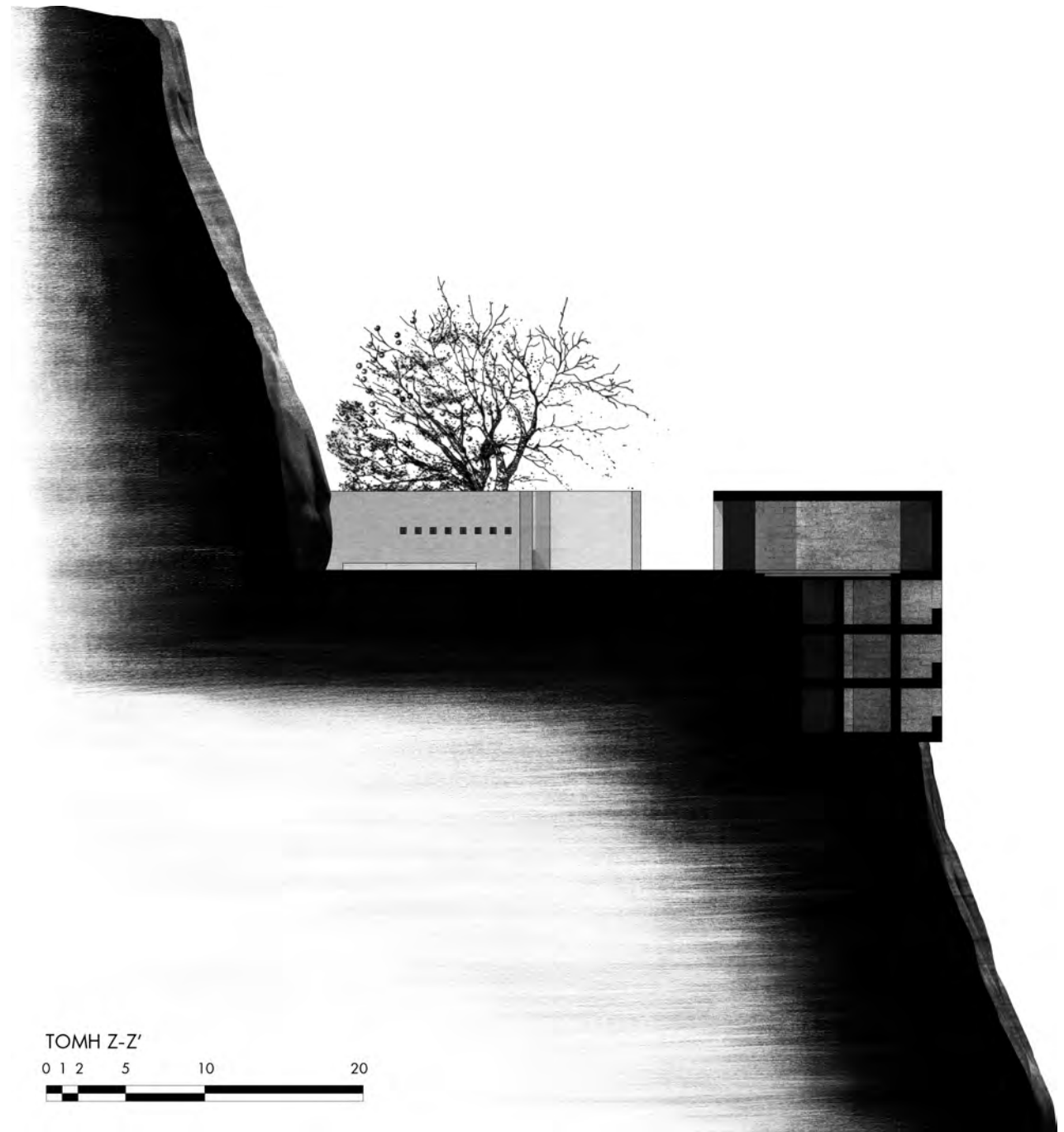

TOMH E-E'

TOMH Z-Z'

0 1 2 5 10 20

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαιτέρως τον Αν. Καθηγητή Θ. Καναρέλη για την επιστημονική και φιλική συμβολή του, καθώς επίσης και την Ε. Τσιανάκα, τους Θ. Χολέβα, Ν. Χαιρέτη, Μ. Παπαδάκη και Γ. Βελούδιο για την αμέριστη συμπαράστασή τους.